

Collectief Agrarisch Natuurbeheer Oost-Brabant

Vanaf 1 januari 2016 is er in ons land een nieuw subsidiestelsel voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer. De overheid heeft de uitvoering daarvan gelegd bij zogenaamde collectieven. In Brabant zijn dat er drie, daarvan valt Laarbeek onder het Collectief Oost-Brabant.

Subsidiegelden van de landelijke overheid en ook Europees geld worden alleen nog via tussenkomst van de collectieven beschikbaar gesteld, het is dus niet meer mogelijk om elders aanvragen te doen, zoals in het verleden. De achterliggende gedachte van deze streekgerichte benadering is om agrarisch natuur- en landschapsbeheer daar toe te passen, waar dit het meest kansrijk is en waar de deelnamebereidheid van grondeigenaren het grootst is. Geen bloemrijke akkerranden meer als post-

zegels in het agrarisch landschap, maar meer een aaneengesloten geheel van maatregelen, die de biodiversiteit in het landschap vergroten. Gestreefd wordt daarbij naar grotere deelname, waarbij gedacht wordt aan minstens 10 % van het grondoppervlak van deelnemende grondeigenaren.

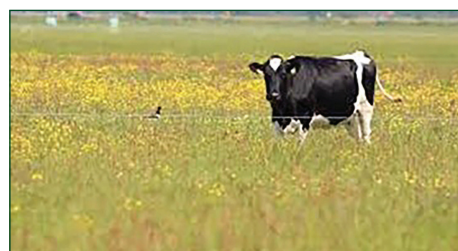
In het Collectief ANB Oost-Brabant zijn twee afgevaardigden van de Peelregio vertegenwoordigd in het bestuur namelijk Wim Meulenmeesters en Loes van den Boomen. Zij zijn gekozen door de Agrarische Natuurverenigingen (ANV) en andere Groenverenigingen uit de regio. In Laarbeek is geen ANV, daarom heeft Laarbeeks Landschap zich aangemeld als lid om zo de belangen te behartigen als het gaat om agrarisch natuur- en landschapsbeheer in onze gemeente.

Contacten Laarbeek

De collectieven hebben gebiedsmedewerkers aangesteld, voor Laarbeek is dat John Heesakkers. John is de nieuwe gebiedsmedewerker – als opvolger van Martin Vinken. Hij adviseert over de invulling van agrarisch natuur- en landschapsbeheer en over de subsidiemogelijkheden. Hij geeft een advies op maat, stelt een beheerscontract op, coördineert de aankoop van zaden. Dus als iemand belangstelling heeft in die richting, dan is een gesprek aan de keukentafel met hem de aangewezen weg. Martin Vinken doet dat voor Stila (voorheen Stika). Meestal kleinere projecten veelal gesubsidieerd met provinciale en gemeentelijke gelden.

Contact opnemen met John Heesakkers:

Telefonisch via 06-40482984 en per e-mail j.heesakkers@anboostbrabant.nl
Kijk ook eens op www.anbbrabant.nl

De Scholekster

Omdat het dit jaar het jaar van de scholekster is hier een aantal wetenswaardigheden van deze vogel. Ja deze prachtige vogel is ook in Laarbeek nog te zien. Zwart/wit, laag op de oranje poten en met een opvallend lange orangerode snavel. Ook het intens rode oog is karakteristiek. De lichaamslengte bedraagt 40-45 cm. inclusief de lange snavel van zo'n 9 cm. Tussen de geslachten is geen uiterlijk verschil te zien. Ze voeden zich met schelpdieren, krabben, garnalen en wormen.

Scholeksters zijn het grootste deel van het jaar voornamelijk in grote groepen van wel 1000 stuks op het Wad te vinden, hoewel ook in de Zeeuwse Delta een flink aantal exemplaren zitten. In het broedseizoen gaan een aantal het binnenland in en broeden op diverse plaatsen. Je zou het een wadvogel, akkervogel, weidevogel en dakvogel kunnen noemen. Eigenlijk

meestal op een terrein waar een goed uitzicht is. In een weiland dus altijd op een kale plek. Op grinddaken wordt de laatste tijd steeds vaker gebroed want dat lijkt op schelpenstrand (vandaar dakvogel). Al jaren broeden ze b.v. op het dak van het Elkerliekziekenhuis. Na zo'n 26 dagen komen de eieren uit en worden de kuikens nog enige tijd gevoerd. Hun camouflagede kleur is fenomenaal (zie foto).

Een scholekster is een meester in het misleiden. Bij vermeend gevaar/onraad loopt de vogel weg van het nest met afhangelende vleugels alsof hij/zij ernstig gewond is. Een gemakkelijke prooi zo te zien, maar eenmaal een flink stuk van het nest verwijderd is de scholekster weer springlevend en vliegt heel stiltes weg. Ze doen ook aan "schijnbroeden". Ik had eens een scholekster-nest gevonden en enkele dagen daarna zat er nog een in de broedhouding op zo'n 50 meter afstand. Dus erop af! Na veel zoeken niets gevonden. Bleek dit een afleidingsmanoeuvre te zijn om de aandacht van de broedende vogel af te leiden. Ook vogels zijn slimmer dan je denkt!!

Scholeksters kunnen behoorlijk oud worden; 25-30 jaar is geen uitzondering. Ze zijn heel plaatsvast wat de broedplek betreft en komen in het binnenland vaak op hetzelfde perceel terug. Zoals bij bijna alle grondbroeders neemt het aantal af. Bij de scholekster ongeveer 5% per jaar. Dat heeft alles te maken met de predatiedruk van met name de vos en het verminderde voedselaanbod.

Toch is het iedere keer weer een feest in het voorjaar om deze schitterende vogel te zien en hun kenmerkende pie-te-pe-te-piet te horen. Ze worden ook niet voor niets bonte piet genoemd in de volksmond. Voorafgaand aan het broedseizoen zijn deze luidruchtige vogels gemakkelijk te vinden, maar tijdens het broeden lijken ze sprakeloos te worden behalve als de kuikens moeten worden gewaarschuwd voor gevaar. Hopelijk kunnen we ze nog lang horen en zien bij ons in Laarbeek.

Scholekster

Akkerrandenbeheer

Ook in Laarbeek zien we ze regelmatig randen van akkers, waar normaal aardappelen of mais staan, ingezaaid met wilde bloemen en graan. Bloemrijke akkerranden met korenbloemen, klapprozen, zonnebloemen en allerlei andere bloeiende kruiden. Een lust voor het oog, maar ook een eldorado voor vlinders, bijen en hommels en vele andere soorten insecten. Die komen voor de nectar, maar zorgen ook voor de bestuiving niet alleen in de akkerrand zelf, maar ook van landbouwgewassen, zeker in de fruitteelt.

Verder spelen die insecten een belangrijke rol bij de biologische bestrijding van ziekten en plagen, velen zijn immers de natuurlijke vijanden van schimmels en vele plaaginsecten. Daarom zou het nuttig zijn om dergelijke kruidrijke stroken niet alleen aan de randen van de percelen in te zaaien, maar ook banen door de percelen heen. Deze natuurlijke plaagbestrijding zou dan nog effectiever zijn en betekent ook een kostenbesparing, omdat het gebruik van chemische gewasbeschermers zal kunnen verminderen. Ook goed voor ons aller milieu!

Deze akkerranden zijn zeker een verfraaiing van het landschap, geven een grotere biodiversiteit en geven de boer een beter imago. Zo'n akkerrand kan voor de natuur nog meer opleveren als ook granen ingezaaid worden en de akkerrand ook in de winter kan blijven liggen. Insecten kunnen er dan overwinteren en vogels

kunnen er ook in het koude jaargetijde hun voedsel vinden. Vooral de putter en de kneu lijken hiervan te profiteren. Ook wordt zo'n akkerrand wat ruiger en bieden dan beschutting voor kuikens van grutto en Kievit en voor de patrijs. Meerjarige akkerranden zijn ware muizenparadijzen en dat betekent weer voedsel voor torenvalk, steenuil en kerkuil.

Het lijkt allemaal een mooi verhaal, maar helaas is de werkelijkheid anders. Meestal liggen bloemrijke akkerranden aan de rand van percelen, tegen de openbare weg aan. Mooi, want dan kan de voorbijganger ervan genieten. Maar vogels, die zich willen voeden met zaad of insecten uit de akkerrand, houden niet van drukte. En kuikens die bescherming zoeken in zo'n akkerrand ook niet. Op verschillende plaatsen in Nederland is onderzoek gedaan naar het voorkomen van vogels in kruidrijke akkerranden. Terwijl de insectenrijkdom drie keer zo hoog is als in het omringend boerenland, zie je maar nauwelijks een toename van insectenetende vogels zoals de veldleeuwrik of

gele kwikstaart. Sommige vogelsoorten zoals de grasmus en de geelgors nemen licht toe, maar de anderen gaan mee in de neerwaartse spiraal, zoals die overal in ons land is te zien.

Akkerranden zijn te smal, liggen verkeerd en zijn te onveilig, zeker om er te gaan broeden. Er moet dus meer gebeuren. In de buurt struweel aanplanten en zo broedgelegenheid creëren voor in struiken broedende vogels. Randen inzaaien op achteraf geleegen hoeken, ze langer op dezelfde plaats houden. Meerjarige akkerranden maaien en het maaisel afvoeren, door verschraling wordt de vergassing geremd en al te grote verruiging tegengegaan. Allemaal maatregelen om het succes van kruidrijke akkerranden nog groter te maken, want een succes is het zeker. Ga maar eens kijken in de omgeving van de Janenmiekeshoeve in Mariahout. Daar boert de familie Heesakkers al een paar jaar natuur-inclusief en kun je de boerenlandvogels als geelgors en patrijs al weer aantreffen. Overal elders moet je die met een vergrootglas zoeken, maar daar niet meer!

Inrichting EVZ Boerdonkse Kampen

Begin 2023 heeft Bosgroep Zuid Nederland in opdracht van gemeente Laarbeek de ecologische verbindingzone Boerdonkse Kampen ingericht. Het terrein is 3,2 ha groot en gelegen ten noorden van Mariahout. Hier vormt het terrein een van de belangrijke schakels – tezamen met bosboerderij Janmiekeshoeve en het Hertenkamp – die de Mariahoutse bossen met het Gerecht (gemeente Meijerstad) verbinden.

De inrichting bestaat uit een bosje (1 ha) aan de oostzijde; en een kruiden- en faunairijk grasland (1,2 ha) dat begrensd en doorsneden wordt door struweel-/hakhoutsingels (totaal 1 ha). Voor ontwikkeling van het bos en de singels is inheems plantgoed aangeplant, bestaande uit soorten als boswilg, zoete kers, lijsterbes, sleedoorn en linde. Hierbij zijn jonge boompjes (ca. 60-80 cm groot), de zogenaamde 'veren' (ca. 1,5 tot 2 m groot) en grotere bomen (3,5

m+) geplant. Op deze manier is er direct een opgaande structuur aanwezig op het perceel. Voor ontwikkeling van het kruiden- en faunairijk grasland wordt een meerjarig zaadmengsel gezaaid. Dit mengsel bestaat enkel uit inheemse kruiden, zoals knoopkruid, gewoon biggenkruid, vertakte leeuwentand en gewone brunel. Vanwege het natte voorjaar is het zaaierwerk uitgesteld naar de maand mei.

